



Självständigt arbete, Påbyggnadskurs Krigsvetenskap (15 HP)

Författare: Joel Sundstrand	Årskull: OP 21–24
Lärosäte: Försvarshögskolan	
Handledare: Markus Göransson	
Antal ord: 11 937	
<p style="text-align: center;">Rysk krigföring i Georgien och Ukraina – en cirkus av vilseledning</p> <p><u>Abstract</u></p> <p>The Russian term <i>maskirovka</i> can be translated as deception. <i>Maskirovka</i> has been part of Russian military doctrine since at least WWII and is considered to be a central part of their warfare. <i>Maskirovka</i> has been broadly researched since WWII, although not specifically in two of Russia's most recent wars in Georgia and Ukraine from 2022. The Russo-Georgian war and the Russo-Ukrainian war share common ground considering the conventional sphere; the use of regular units and the methods used. This study has aimed to research how Russia applied deception in these wars, and finally compared its application between 2008 and 2022, all through the theoretical framework for this study that was drawn from Barton Whaley's theory of deception. The study identified many similarities in utilization of strategic <i>maskirovka</i>; the most vital one perhaps a military exercise north of the border to both Georgia and Ukraine, disguised as an exercise but functioning to mobilize troops. The study also showed similarities in Russian attempts to control the narrative and portray the enemy as bandits, both leading up to the invasion and ongoing throughout the war. Notable is that the attempts in Georgia had effects that caused confusion and made important factors of their success. In Ukraine and the attack against Kiev, the attempts of strategic <i>maskirovka</i> were predicted and seen through by both west and Ukraine. Russia used <i>maskirovka</i> on a tactical level in Georgia and Ukraine as well, which may had effect on individual battles rather than the warfare in general.</p> <p><u>Nyckelord:</u> vilseledning, <i>maskirovka</i>, Ryssland, Georgien, Ukraina, Kiev</p>	

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1	Forskningsöversikt.....	3
1.2	Problemformulering.....	7
1.3	Syfte och frågeställning	8
1.4	Avgränsningar.....	9
2.	Teori.....	10
2.1	Toward a General Theory of Deception.....	10
2.1.1	Dissimulation.....	10
2.1.2	Simulation.....	11
2.2	Sammanfattning.....	12
2.3	Diskussion.....	12
3.	Metod.....	13
3.1	Forskningsdesign	13
3.2	Operationalisering.....	14
3.3	Material och källkritik.....	15
3.4	Forskningsetik.....	16
4.	Analys.....	16
4.1	Georgienkriget	17
4.1.1	Dissimulation.....	17
4.1.2	Simulation.....	19
4.2	Anfallet mot Kiev.....	21
4.2.1	Dissimulation.....	21
4.2.2	Simulation.....	23
5.	Slutsatser.....	25
5.1	Svar på frågeställning & jämförelse 2008 & 2022.....	25
5.1.1	Slutsatser - återkoppling	26
5.2	Diskussion.....	27
5.2.1	Resultat	27
5.2.2	Metod.....	29
5.2.4	Återkoppling tidigare forskning.....	29
5.3	Vidare forskning	30
5.4	Relevans för officersyrket.....	31
	Referenser.....	32

1. Inledning

Att vilseleda sin motståndare; vilseledning som krigföringsmetod är och har länge varit en central del i rysk doktrin (Ulfving 2000, s. 52) och har länge genomsyrat det ryska militära tänkandet. Det ryska begreppet för vilseledning återfinns i *maskirovka*, och har sedan Sovjetunionentiden delats in i tre nivåer; taktisk, operativ och strategisk *maskirovka*, där nivåerna reglerar vilka typer av metoder som berörs (Ulfving, 2000, s. 64). Med hänsyn till den centrala del *maskirovka* utgör i rysk doktrin är det både relevant och intressant att studera hur metoden tillämpats genom konflikter, både historiska och pågående. Två moderna krig Ryssland startat är kriget i Georgien 2008 och kriget i Ukraina 2022, där forskning saknas kring hur metoden tillämpats. Studien tar därför avstamp i forskningsluckan som berör en central rysk metod som inte studerats i två moderna krig med flera beröringspunkter, inte minst den konventionella aspekten av krigföringen. Det teoretiska ramverket är skapat ur Barton Whaleys teori om vilseledning och avser stödja studiens analys av hur *maskirovka* nyttjats i Georgien och senare kring Ukrainas huvudstad Kiev.

1.1 Forskningsöversikt

Bouwmeester skrev sin avhandling vid Utrechts Universitet om *maskirovka* och studerade metoden i dess historia, kalla kriget, post kalla kriget och i sin nuvarande form, vilket mynnar ut i en fallstudie om *maskirovka* under annekteringen av Krim. Bouwmeester identifierar fyra grundprinciper för tidig *maskirovka* och hur den har definierats i rysk doktrin; *maskirovka* syftar till att manipulera motståndaren till att få en felaktig uppfattning av verkligheten, få motståndaren att tro på vad den ser trots att det är falskt, undvika att metodernas mönster blir förutsägbara och en kontinuitet - *maskirovka* skall inte upphöra vid konfliktens avslut (Bouwmeester 2020, s. 24). Författaren hävdar att *maskirovka* nyttjades begränsat under andra världskriget och då i huvudsak på taktisk nivå, för att sedan eskalera under kalla kriget men huvudsakligen i strategisk form (Bouwmeester 2020, s. 24–31). Däremot menar Bouwmeester att modern *maskirovka* utgår ifrån att maskera egna intentioner, öppet visa aktiviteter som visar något annat, och medvetet sprida desinformation för att skapa överraskning (Bouwmeester 2020, s. 37).

Forskningsstudier har en varierande grad av betoning vid vilseledning i rysk krigföring. Sandor (2019, s. 316) diskuterar vilseledning som en del i krigföringen i stort när författaren studerar annekteringen av Krim och upptakten till konflikten i östra Ukraina, medan Tünde och Marian (2014) hävdar att vilseledning är en mer central del i rysk krigföring (Tünde & Marian 2014, s. 89).

När annekteringen av Krim analyseras beskrivs vilseledning som en av de mest centrala nycklarna till framgång, och författarna hävdar att framställandet av etnisk rysk befolkning som en utsatt grupp i Ukraina, användandet av ”gröna män” utan nationsbetäckning och en hög grad av sekretess medgav att eventuellt motstånd från ukrainsk personal skulle uppfattas som osanktionerat och över gränsen. Således lyckades Ryssland att med egen doktrin och vilseledning skapa effekter vilket medgav passage till strategiskt viktiga objekt på Krim, och annekteringen kunde fullbordas (Tünde & Marian 2014, s. 88–89). En analys av en strategisk vilseledning ger Surovell (2012), vilken pågick under Kosovokonflikten. Surovell presenterar en bild av ryska politiker som nyttjat en antiväst-propaganda där de internationellt målat upp sig själva som pro-Serbiska, men där det visat sig att den verkliga politiska hållningen var närmare väst, då Ryssland av ekonomiska skäl anpassade sig, snarare än att driva en ideologisk linje – trots att de själva framställde det som att så vore fallet. Det kunde konstateras att det var ett medvetet beslut från den ryska ledningen till att vilseleda och stärka opinionen, samtidigt som en officiell relation med Serbien kunde behållas (Surovell 2012, s. 299-300).

Även taktisk vilseledning är central i rysk krigföring, och på Krim 2014 diskuteras det i termer av nyckelroll (Ven Bruusgaard 2014, s. 83). Ven Bruusgaard menar att den ryska vilseledningen formulerades i att förneka inblandning i annekteringen, användandet av civila självförsvarsstyrkor under proxy, specialförband med hög maskering och sekretess var uppenbara tecken på rysk vilseledning, och delar på flera sätt därmed Tünde och Marians (2014, s. 89) analys av framgångsfaktorer på Krim. Den största överraskningen menar Ven Bruusgaard låg i kombinationen av taktisk vilseledning och strategisk på politisk nivå, och att dessa tillsammans kan anses som en av framgångsfaktorerna på Krim (Ven Bruusgaard 2014, s. 85).

Med andra ord, vilseledning eller *maskirovka* har studerats brett och inte minst genom flera olika fallstudier. Det går att konstatera metoden som en central pusselbit i rysk doktrin. Det saknas däremot forskning som studerar användandet av vilseledning i Georgien och i Ukraina efter 2022, två av Ryssland moderna och konventionella krig. Den huvudsakliga forskningen som studerar vilseledning berör i regel om Krim eller det forna Sovjetunionens konflikter och krig.

Rysslands krig i Georgien har under flera år studerats. McDermott (2009, s. 66) diskuterar komplexiteten att ryska konventionella metoder stod emot ett Georgien med stora utmaningar rent militärt. Författaren menar att lärdomarna som ett konventionellt Ryssland tog med sig från 2008 ledde till flera typer av militära reformer (McDermott 2009, s. 74), och att flera av dessa låg i bristerna som upplevdes i ledningsmetoder.

Författaren menar att trots att Ryssland led av åldrad utrustning i form av vapen, kommunikationsmedel, stridsfordon (McDermott 2009, s. 71) och ledningsmetoder som brast (McDermott 2009, s. 69) lyckades Ryssland ändå segra i Georgien. Författaren menar på att framgångsfaktorer sannolikt låg i att Ryssland på kort tid kunde leverera stor effekt och lyckas överrumpla Georgien. Det skedde bland annat genom nyttjandet av kombinerade stridskrafter, där 76:e luftburna divisionen var avgörande i deras rörlighet och höga effekt. Ryssland nyttjade även sina raketsystem tillsammans med flygstöd för att tvinga georgiska styrkor bort från viss terräng. Detta tillsammans med mekaniserat infanteri som öppnade en ny front från öst var sannolikt vad som skapade effekt och framgång.

Trots det diskuteras även den ryska segern också i termer av ett militärt svagt Georgien, som till del blev överrumplade och inte kunde stå emot vilket ledde till kollaps (McDermott 2009, s. 66–67). En stor skillnad i slutsatser kring Georgien och forskning vad gäller rysk krigföring på exempelvis Krim är att Georgien var ett krig som utspelade sig konventionellt med reguljära förband.

McDermott (2009, s. 78) påstår att ryska lärdomarna som togs med från Georgien innebar reformer och diskussioner om ett mer västinfluerat system, vilket pekade på modernitet, större rörlighet och flexibilitet. Under annekteringen av Krim nyttjades militären i en korrelation med dessa reformer, liksom de slutsatser kring mindre enheter och hög rörlighet Galeotti refererar till (Galeotti 2016, s. 284-285).

Eisler (2015, s. 259) hävdar att Georgien varken var förberedda på eller hade planerat för en rysk intervention i kriget. Georgiska underrättelserapporter visar också på rysk förmåga att skapa vilseledning, då initialrapporterna från krigets första timmar då rapporterna hävdade en oklarhet i om Ryssland faktiskt var inblandade (Eisler 2015, s. 258). Veckorna innan kriget i Georgien initierades bedrev Ryssland en stor militärövning norr om den Georgiska gränsen vilken fokuserade på en intervention i grannland. Efter övningen hävdades det från ryskt håll att huvuddelen av styrkan lämnade och att endast en liten del stannade som skydd för den fredsbevarande styrkan i Sydossetien, medan amerikansk underrättelse hävdar att huvudstyrkan lämnades kvar vilka senare ingick i huvudanfallet (Eisler 2015, s. 256). Eisler definierar inte vilseledning i sin artikel och det är heller inte en central del av analysen, trots att flera av händelserna, stridsteknikerna och taktikerna är relevanta att analysera utifrån vilseledning. Däremot menar Eisler (2015, s. 255) att Georgienkriget startade ett eko i världen vilket berörde det faktum att Ryssland hade stor förmåga till att bedriva krig konventionellt.

Trots att invasionen av Ukraina utifrån ett akademiskt perspektiv är relativt ny finns det forskningsbidrag som studerat rysk krigsföring. Dov Bachman et al (2023) delar på flera sätt Tünde och Marian (2014) analys av hur vilseledning och desinformation nyttjas i rysk krigsföring, medan Dov Bachman et al (2023, s. 865) har sett tendenserna även i den senare konflikten. Författarna menar att centralt i ryska metoder sedan invasionens start 2022 har varit informationsstörning med ett strategiskt syfte där Ryssland försöker kontrollera narrativet genom censur, avser framställa Ukraina som nazister i media för att legitimera eget våldanvändande. Dov Bachman et al (2023, s. 862) definierar däremot det ryska användandet av desinformation i Ukraina sedan 2022 genom olika syften; desinformation som av ryska staten tros vara sann, och desinformation där avsändaren vet att den är falsk vilken sprids för att orsaka skada. Dov Bachman et al (2023) berör i huvudsak strategisk desinformation från politisk nivå, vilket skiljer författarna från exempelvis Galeotti (2016) vars bidrag i huvudsak berör vilseledning på lägre nivå, mindre trupperörelser och taktiska omställningar, vilka präglade annekteringen av Krim.

Johnson beskriver invasionen av Ukraina som ett operativt misslyckande. Läckta dokument från rysk ledning från innan invasionen ska ha visat på de operativa målen med att ta över Kiev på två dagar och sedan hävda en ny världsordning. De planerna lyckades inte och ett utdraget krig skulle i stället initieras (Johnson 2022, s. 6). Johnson beskriver en faktor till misslyckandet som det snabba agerandet och starka motståndet av Ukraina, och att Ryssland lyckades göra sig själva förutsägbara längs förväntade transportvägar och gjorde sig sårbara tillsammans med en oförmåga att förstöra ukrainskt luftvärn (Johnson 2022, s. 7–8). Författaren hävdar att kriget i huvudsak utspelar sig konventionellt men har flera inslag av informationskrigföring. Johnson påstår att Ukraina genom upprepade övertramp från rysk sida har vunnit förtroende och stöd från väst, medan Ryssland genom censur och propaganda har ett stöd för kriget inom ryska landsgränser (Johnson 2022, s. 16). Även Gady och Kofman (2024, s. 8-9) refererar till den ryska invasionen av Ukraina som ett operativt misslyckande. De menar att Ryssland gjorde vissa antaganden innan invasionen vilka var felaktiga, och ansatsen blev ett försök att avancera mot Kiev snabbt och lamslå det politiska beslutsfattandet. I stället tillsattes snabbt insatta förband och Ukraina lyckades mobilisera snabbare än vad Ryssland kunde nyttja bredden på vad som kom att bli en av ryska fronterna. Resultatet av det misslyckade försöket till subversion och snabbt avancemang ledde till ett utnötningskrig på flera och breda fronter (Gady & Kofman 2024, s. 9–10).

Sammanfattningsvis går det att tolka Johnson tillsammans med Gady och Kofman som att det operativa misslyckandet bland annat låg i oförmågan att överraska och vilseleda, och resultatet blev i stället utnötningskrig längs flera fronter; kriget var totalt.

1.2 Problemformulering

Vilseledning har länge varit en central del av rysk doktrin och använts i krigföring sedan minst andra världskriget (Ulfving 2000, s. 52). Användningen av vilseledning, eller *maskirovka*, har studerats i en rad konflikter från andra världskriget till Krim. Forskning om vilseledning har bidragit till att belysa de metoder som forna Sovjet och nuvarande Ryssland nyttjat inom ramen för vilseledning och vilka effekter dessa hade. Det har däremot inte genomförts någon studie där vilseledning är den centralt i vare sig Georgien eller den pågående konflikten i Ukraina, där Kiev ansågs vara krigets initiala huvudmål.

Det finns flera beröringspunkter mellan det pågående kriget i Ukraina och det ryska kriget i Georgien där konventionella enheter och metoder (McDermott 2009, s. 78) urskiljer krigföringen från exempelvis annekteringen av Krim (Galeotti 2016, s. 284).

Flera bidrag påvisar däremot att Ryssland har nyttjat vilseledning under krigen, i både taktisk och strategisk form. Metoden är däremot inte alltid definierad i akademiska bidrag och det uppstår ett behov att använda ett teoretiskt ramverk för att studera hur metoden har tillämpats.

Eftersom *maskirovka* är i ständig förändring, vilket identifieras exempelvis genom benämning *maskirovka* och *maskirovka 2.0* där metoderna trots beröringspunkter skiljer sig ifrån varandra (Bouwmeester 2020, s. 36) är det relevant att genomföra en jämförande fallstudie i syfte att studera eventuella förändringar eller likheter. Forskningen visar också på en röd tråd vilket stödjer antagandet att Ryssland i regel kompletterar konventionella krigföringsmetoder med någon form av irreguljär krigföring, där *maskirovka* ofta är central. Det blir alltså relevant att studera utvecklingen i rysk vilseledning som pågår sammanflätat med två konventionella krig vilka Ryssland i modern tid har deltagit i, för att jämföra utvecklingen och således dra slutsatser. Det är också relevant att studera hur metoden tillämpats i en jämförande fallstudie, då rysk *maskirovka* hade fler framgångsrika effekter än under anfallet mot Kiev för att kunna dra eventuella slutsatser. Forskning kring rysk *maskirovka* eskalerade igen efter annekteringen av Krim, då flera menar att nyttjandet av vilseledande metoder som gröna män överrumplade Ukraina och lämnade dem handlingsförlamade (Renz 2016, s. 292).

Efter 2014 har flera akademiska bidrag kring *maskirovka* presenterats, men kring Georgienkonflikten saknas det fortfarande. Georgienkriget studerades i stället i termer av konventionell krigföring tillsammans med irreguljära effekter (McDermott 2009, s. 78). Trots att kriget i Ukraina konstateras som ett konventionellt krig är forskningen överens om att andra aspekter varit närvarande. Johnson (2022) diskuterar informationskrigföringen och läckta dokument som visar på ryska intentioner och Dov Bachman et al (2023) diskuterar desinformation och försöket till att kontrollera narrativet. Flera av metoderna går att härleda till *maskirovka*, men vilseledning har inte varit en central del i studierna. Inte minst väcks frågan kring rysk vilseledning i Ukraina när rysk framryckning i Ukrainas södra delar genomfördes utan relevant motstånd, trots att konflikten på alla sätt var total (Plokyh 2023, s. 207), eller de läckta dokument som påvisar operativa planer med att ta Kiev på två dagar (Johnson 2022, s. 6). Även i Georgien går det att konstatera att vilseledning har nyttjats, men avsaknaden på akademiska bidrag gör att det inte går att dra slutsatser kopplat kring hur.

Det centrala pusslet i studien blir således att studera hur metoden vilseledning har nyttjats och eventuellt förändrats mellan två konflikter med flera beröringspunkter, exempelvis den konventionella aspekten med reguljära förband, vilka båda saknar studier kring vilseledning som central metod.

Det som beskrivs som ett operativt misslyckande i Ukraina där oförmågan att överraska var central, trots försök till detta, återfinns däremot inte i Georgienkriget där Ryssland på flera sätt lyckades vilseleda sin motståndare på bred front och på både strategisk och taktisk nivå. Det återfinns alltså en intern relevans i att fylla en forskningslucka som belyser tillämpandet av en metod som är central i rysk doktrin och inte undersökts i två konventionella krig där mycket pekar på att metoden ändå tillämpats. Det bidrar även till att bredda förståelsen av rysk krigföring och tillämpandet av vilseledning.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är studera hur vilseledning har nyttjats av Ryssland och jämföra tillämpandet mellan två fall med flera beröringspunkter. Det sker genom att analysera kriget i Georgien 2008 och krigföringen runt Kiev i februari 2022. Studien genomförs som en jämförande fallstudie där Barton Whaleys teori om vilseledning nyttjas som teoretiskt ramverk för att analysera fallen. Frågeställningen tar utgångspunkt i bakgrunden, tidigare forskning och studiens problemformulering och formuleras enligt:

- *Hur har Ryssland nyttjat vilseledning under Georgienkriget 2008 och anfallet mot Kiev 2022?*

Med syftet och frågeställningen bör uppsatsen kunna beskriva hur metoden vilseledning har nyttjats från rysk sida i Georgienkriget och i anfallet mot Kiev under Ukrainakriget och således bredda förståelsen för rysk krigföring. Förståelsen för rysk krigföring i stort är ständigt adaptiv i en snabbt föränderlig omvärld och akademiska bidrag kan således bli en pusselbit i det hela. Fallen sticker ut i en modern kontext då krigföringsmetoderna i huvudsak kan tolkas som konventionella, vilket således blir relevant att studera utifrån ett krigsvetenskapligt perspektiv. Eftersom det ryska begreppet *maskirovka* också är i ständig förändring blir det relevant att studera likheter och skillnader mellan fallen. Barton Whaleys om vilseledning berör vilseledande metoder snarare än effekterna av dessa, och således skapa en god grund för ett teoretiskt ramverk för att jämföra eventuell utveckling, förändring och likheter i hur metoden har nyttjats.

1.4 Avgränsningar

En central avgränsning som görs i studien är att utesluta georgiskt och ukrainskt eventuella nyttjande av vilseledning, och således endast studera ryskt agerande. Det följer uppsatsens syfte med att studera och jämföra rysk vilseledning och hur den har nyttjats.

Studien är avgränsad i material till västerländska källor vilket i huvudsak beror på en oförmåga att förstå det ryska språket. Fallen är avgränsade enligt följande:

- Ukrainakriget är geografiskt avgränsat till Kiev och direkt anslutande orter och i tid mellan 1 januari 2022 – 29 mars 2022, under perioden då vilseledningen identifierats att ha pågått som mest intensivt. Efter 29 mars 2022 bedöms striderna kring Kiev som mindre intensiva och rysk trupp förflyttades (Miller 2023, s. 255).
- Georgienkonflikten är inte geografiskt avgränsad utan endast i tid vilken påbörjas från 20 april 2008 då en UAV sköts ner över Abchazien, vilket trots ryska förnekelser härleddes till Ryssland och spänningar eskalerade (Cohen & Hamilton 2011, s. 17). Avgränsningen i tid avslutas 12e augusti 2008 när vapenvila utlystes (Larsson et al. 2008, s. 1).

Kriget i Ukraina initierades på tre fronter med tre separata styrkor och befälhavare. Trots att det var en separat stat som var aggressorn är skillnaderna mellan de tre fronterna väsentliga. Det skulle kunna vara relevant att i studien undersöka alla tre fronter, men då Kiev beskrivs som huvudmålet för invasionen genom den norra fronten avgränsas studien där.

2. Teori

2.1 Toward a General Theory of Deception

Barton Whaley har genom flera fallstudier tillämpat vilseledning i sin bok *Stratagem: Deception and Surprise in War* (2007), först utgiven 1969 och senare 2007, studerat mönster i vilseledning mellan 1914 och 1968. Resultatet ur fallstudierna och Whaleys undersökningar formulerades senare i en teori om vilseledning artikeln *Toward a General Theory of Deception* (1982). Whaley menar att vilseledning utspelar sig i den psykologiska sfären, och med det konstaterat hävdar Whaley att det bör gå att formulera en generell teori om vilseledning (Whaley 1982, s. 179). Teorin grundas i att alla aktioner kräver att uppfattas av någon, och att uppfattningen skapas i oss själva. Genom att tillföra något i en aktion kan det också leda till en missuppfattning hos mottagaren, och en medveten sådan aktion är vad vilseledning är (Whaley 1982, s. 180). Whaley menar att all typ av vilseledning utgörs av endast två huvudkategorier; dissimulation och simulation. Dessa står inte i motsats till varandra, utan ska i stället tolkas som överlappande och ständigt närvarande i vilseledning (Whaley 1982, s. 183). Dissimulation och simulation verkar således sammanflätat och respektive kategori har underkategorier. Dissimulation delas in i *maskera (masking)*, *förändra (repacking)* och *förvirra (dazzling)*. Simulation å andra sidan delas in i *imitera (mimicking)*, *nyskapa (inventing)* och *locka (decoying)* (Whaley 1982, s. 183–187).

2.1.1 Dissimulation

Dissimulation handlar om metoder för att dölja vad som är sant. Operationellt handlar det om att för motståndaren dölja eller vrida på sanningen genom att maskera sina egna metoder, ta bort och dölja mönster och karakteristika. Dessa åtgärder är vad Whaley menar inte alltid går att se eller uppfatta för en motståndare om metoden är framgångsrik (Whaley 1982, s. 183).

Maskera (*masking*) handlar om att dölja eller maskera sina egna metoder genom att antingen skärma av så att något inte uppfattas av vare sig ögon eller sensorer, eller kamouflera sina metoder så att det smälter in i omgivningen och inte uppfattas av en motståndare. Whaley menar att det rent operationellt sker genom att dölja karakteristiska drag för att undvika motståndarens sensorer matcha dessa med omgivningen och ger militära exempel på att använda rök eller elektronisk störning, eller att smälta in genom att gömma sig likt tyskarna under andra världskriget gjorde i amerikanska fordon för att kunna spionera (Whaley 1982, s. 183–184).

Förändra (*repacking*) berör de metoder som gömmer det verkliga genom att få det att framstå som något annat. Exempelvis att ändra utseendet eller lägga till och ta bort karakteristiska i syfte att förändra mönstret. Whaley ger militära exempel på att tillsätta en ny enhet men låta dem bära en annan enhets förbandsmärken eller att förkläda ett hangarfartyg till ett vanligt fraktfartyg. Syftet med *repacking* är således att ge motståndaren ett felaktigt beslutsunderlag vid visuell upptäckt (Whaley 1982, s. 184).

Förvirra (*dazzling*) är metoder som inkluderar att otydliggöra sina egna mönster genom att tillföra något till dessa som gör det otydligt eller svårt att förstå sig på. Syftet är att skapa ett filter mellan det som uppfattas och det faktiskt är. Ett militärt exempel ger Whaley från första världskriget då ett 'zigzag'- eller 'dazzle'-kamouflage nyttjades på flera fartyg. Kamouflaget skapade ett oregelbundet mönster vilket skapade stora svårigheter i att bedöma vart fartyget befann sig i förhållande till en själv (Whaley 1982, s. 184).

2.1.2 Simulation

Simulation handlar om metoder för att framhäva det som är falskt. Det är den delen av vilseledning som medvetet presenteras för motståndaren och utgår ifrån att presentera en bild som medvetet är skruvad på. Om den karakteristikan, mönster och egenskaper som presenteras för motståndaren är falsk ger det ett felaktigt beslutsunderlag till motståndaren och syftet att uppnå en vilseledande effekt kan bli framgångsrik (Whaley 1982, s. 183).

Imitera (*mimicking*) handlar om att tillföra metoder och egenskaper i syfte att imitera någon annans, vilket kan syfta till att få det att framstå som något annat än vad det egentligen är. Whaley ger exempel på hur magiker ett ljud av något för att få det att framstå som att hela objektet är där, exempelvis ett mynt. Ett militärt exempel kan vara att använda sig av dubbelgångare. Whaley ger ett exempel på sex brigader bestående av 20 000 soldater som anföll ett objekt, där soldater från olika truppslag och förband deltog sida vid sida för att simulera att det var en enhet med 150 000 soldater. Det slutade i att motståndaren drog tillbaka sin trupp då beslutsunderlaget var felaktigt och uppskattningen gjordes på 150 000 soldater (Whaley 1982, s. 185).

Nyskapa (*inventing*) är att skapa nya mönster eller egenskaper, till skillnad från *mimicking*. Det kan exempelvis handla om att skapa skenmål eller falska radiosändningar. Det kan visa sig genom användandet av exempelvis stridsvagnar i plast som utplaceras eller trävapen som placeras ut för att presentera en felaktig bild av verkligheten. Det kan också vara en radiosändning som uppfattas kommer avlyssnas där fel information presenteras.

Syftet är att skapa en felaktig bild av verkligheten med hjälp av falska tillskott, och verkligheten framställs som något den inte är (Whaley 1982, s. 185).

Locka (*decoying*) är metoder som handlar om att avleda uppmärksamhet. Genom att skapa ett falskt vilseledande alternativ för sin motståndare och få denne att prioritera resurser dit. Ett militärt exempel är exempelvis skenanfall; att få sin motståndare att tro att ett anfall påbörjas i en riktning, prioritera sina resurser dit för att då mötas av huvudanfallet i en annan riktning (Whaley 1982, s. 185).

2.2 Sammanfattning

Sammanfattningsvis menar Whaley (1982, s. 185–186) att precis som de två huvudfaktorerna har ett samband och överlappar varandra gör även underkategorierna det. Whaley menar också att i varje vilseledande operation finns både dissimulation och simulation närvarande och teorin med sin modell bör således täcka all form av vilseledning.

Barton Whaleys teori om vilseledning sammanfattad i två huvudkategorier med tre ingående delar i respektive kategori:

<i>Barton Whaleys teori om vilseledning</i>	
Dissimulation – dölja det sanna	Simulation – framhäva det falska
<p><u>Maskera (<i>masking</i>)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dölja egna metoder ➤ Maskera egna metoder ➤ Anpassa egna metoder till omgivningen 	<p><u>Imitera (<i>mimicking</i>)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Härma andras metoder ➤ Efterfölj omgivningens egenskaper
<p><u>Förändra (<i>repacking</i>)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Addera ny karakteristik ➤ Subtrahera känd karakteristik ➤ Förklädnad 	<p><u>Nyskapa (<i>inventing</i>)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Skapa nya mönster ➤ Skapa nya egenskaper
<p><u>Förvirra (<i>dazzling</i>)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dölja tidigare mönster ➤ Otydliggöra egna mönster 	<p><u>Locka (<i>decoying</i>)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Skapa falsk säkerhet ➤ Skapa nyfikenhet

Tabell 1: Sammanfattning och översättning av Barton Whaleys teori om vilseledning (Whaley 1982, s. 186). I tabellen framgår studiens svenska översättning i fet stil, och Barton Whaleys original i parentes och kursiv.

2.3 Diskussion

Det går givetvis att på flera sätt kritisera Barton Whaleys teori. Den mest centrala kritiken formuleras sannolikt i en studies ansats att studera rysk vilseledning med västerländska teorier. I rysk doktrin återfinns begreppet *maskirovka* (Ulfving 2000, s. 64), vilket mycket väl hade kunnat utgöra en teoretisk ram för att studera just rysk vilseledning.

Nackdelen med en sådan ansats hade legat i att *maskirovka* är föränderlig medan Barton Whaleys ramverk har en ambition av att vara tidlöst. Att genomföra en studie med ett sådant ramverk hade således inneburit utmaningar i studiens validitet. Validiteten stärks därmed genom att använda ett tidlöst teoretiskt ramverk under en studie som berör föränderliga krigföringsmetoder från två olika fall ur olika tidsperioder.

Andra teorier om vilseledning bedöms också vara svåröverskådliga, kopplat till vilseledningens natur. I en rapport från FOI hävdas det däremot att Barton Whaleys struktur av olika metoder med sina två överkategorier och sex underkategorier gör teorin akademiskt gripbar och så pass generell att den går att tillämpa på all typ av vilseledning (Furustig et al. 2002, s. 68–69).

Det finns också en aspekt som hanterar åldern på teorin som publicerades 1982, vilket är en lång tid kopplat till militär utveckling, både i metoder och teknik. Whaley (1982, s. 179) menar däremot att teorin inte är beroende av teknikutvecklingen, eftersom vilseledning utspelar sig i den psykologiska sfären.

Således borde åldern på teorin vara irrelevant och teorin har hög relevans trots sin ålder. Eftersom teorin således är tidlös, och rysk *maskirovka* är föränderlig (Bouwmeester, 2020, s. 36) får teorin en relevans i att analysera rysk vilseledning.

En central utmaning i studiens genomförande blir att hantera teorin som utifrån Barton Whaleys egna exempel berör åtgärder för taktisk eller operationell vilseledning, då Ryssland sannolikt har tillämpat vilseledning över fler nivåer. Teorin diskuterar enligt tidigare metoder snarare än effekter vilket stödjer antagandet om att teorin går att tillämpa på alla nivåer eftersom metoder är tydligare att översätta mellan krigföringsnivåerna än effekterna det skapar. Genom att ytterligare operationalisera teorin till öppna frågor medges handlingsutrymme att tolka och motivera varför strategiska åtgärder ryms under givna kategorier.

3. Metod

3.1 Forskningsdesign

Studien kommer att vara uppbyggd genom en teorikonsumerande, jämförande fallstudie. Det innebär att fallen är i centrum och ramverk skapas från befintlig teori (Esaiasson et al. 2017, s. 42). Barton Whaleys teori om vilseledning (1982) kommer att skapa en teoretisk ram kring vilseledning, vilken senare blir stöd för analysen av Georgienkriget och anfallet mot Kiev inom ramen för kriget i Ukraina 2022. Analysen avslutas med en jämförelse mellan fallen, där syftet är att belysa eventuella skillnader och likheter.

Studiens analys och slutsatser genomförs med en kvalitativ ansats, vilket syftar till att komma fram till en beskrivning som ger djupare insikt i fenomen och företeelser (Patel & Davidsson 2020, s. 55). Fenomenet i studien är tillämpningen av vilseledning i två fall där empirin behandlas genom en kvalitativ textanalys utifrån studiens teoretiska ramverk. För att en fallstudie ska vara lyckad menar George och Bennet (2005, s. 69) att det finns tre kriterier, fenomenet som ska undersökas måste tydligt definieras och utgöra grunden till problemformuleringen, syftet måste vara tydligt tillsammans med en rimlig forskningsdesign för att nå det syftet och slutligen bör en fallstudies variabler bör ha en teoretisk relevans för att kunna beskriva eller förklara fenomenet. För att möta dessa kriterier har studien tydligt definierat vad vilseledning är och varför det är intressant i studiens specifika fall, syftet är preciserat och forskningsdesignen är vald utifrån tidigare forskning och slutligen är det teoretiska ramverket akademiskt erkänt och har varit grund till flera tidigare studier.

Studien har en beskrivande ansats snarare än förklarade. Det innebär att ge svar på var, när, hur, vem och vilka snarare än varför. Risken med en beskrivande ansats är att det blir ett referat snarare än forskning, och för att undvika det behöver studien ta hänsyn till att fenomenet är akademiskt intressant (Esaiasson et al. 2017, s. 37), vilket bland annat redogörs under kapitel 1.3.

Reliabilitet innebär tillförlitlighet och att undvika slumpmässiga fel, exempelvis under datainsamlingen och behandling av empiri (Ekengren & Hinnfors 2014, s. 76). För att undvika detta kommer studien vara präglad av att motivera val och en genomgående transparens.

3.2 Operationalisering

Att operationalisera teoretiska definitioner till indikatorer syftar till att göra dessa mätbara i en studie (Esaiasson et al. 2017, s. 56). I studien sker detta genom att översätta Barton Whaleys kategorier för vilseledning till indikatorer vilka syftar att kunna tillämpa på empirin. Studiens ansats är teorikonsumerande med fall och metod i centrum, således formuleras operationaliseringen utifrån det. Det innebär att undvika ja- och nej-frågor och snarare tillämpa variabler som studerar förekomsten. Det ställer krav på studiens transparens; om det inte finns stöd i empirin för en variabel bör det öppna för diskussion snarare än slutsats.

I syfte att stärka begreppsvaliditeten, att uppnå överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationaliseringens indikatorer (Esaiasson et al. 2017, s. 59), är operationaliseringen genomförd utifrån Barton Whaleys egna teoretiska definitioner och exempel. Det syftar till att uppnå en god validitet och inte riskera ett glapp mellan definition och variabel.

Barton Whaleys kategorier operationaliserade till indikatorer:

Maskera: *Hur har Ryssland dolt eller maskerat sina metoder?*

Förändra: *Hur har Ryssland dolt det verkliga genom att få det att framstå som något annat?*

Förvirra: *Hur har Ryssland tillfört metoder som otydliggjort verkligheten?*

Imitera: *Hur har Ryssland tillfört metoder och egenskaper i syfte att få det att framstå som något annat?*

Nyskapa: *Hur har Ryssland tillfört nya metoder och egenskaper i syfte att framställa verkligheten som något den inte är?*

Locka: *Hur har Ryssland avlett sin motståndare genom att skapa ett falskt alternativ och avleda uppmärksamheten dit?*

3.3 Material och källkritik

Studien bygger i huvudsak på andrahandskällor; artiklar från War on The Rocks, Nato-rapporter och FOI-rapporter. En huvuddel av studiens empiri är hämtad i litteratur från västerländska förlag. Förstahandskällor är begränsade till ett antal rapporter från ISW. Bristen på förstahandskällor kompletteras genom ett större urval av andrahandskällor som i stället kan presentera en övergripande bild. Alternativet hade varit att nyttja förstahandskällor som är på ryska eller ukrainska, men då finns risken för felaktiga översättningar. Studiens källkritik utgår från de källkritiska grunderna, vilka sammanfattas i äkthet, oberoende, samtidighet och tendens (Esaiasson et al. 2017, s. 288). Studiens material sammanfattat utifrån kriterierna:

Studiens material bedöms inte ligga i risk för kriteriet *äkthet* vilket berör att materialet är vad det utger sig för att vara och återger korrekt information (Esaiasson et al. 2017, s. 291). Andrahandskällor är hämtade från etablerade förlag och som tidigare nyttjats i studier och forskning, FOI och Nato är etablerade i form av myndighet och organisation. Rapporter från ISW uppfyller även de kriteriet för äkthet då underlaget från deras rapporter hämtas från etablerade analytiker och forskare. Dagstidningsartiklar är hämtade från ett etablerat förlag och äktheten i dessa bedöms fullgod.

Kriteriet *oberoende* definieras genom möjligheten att bekräfta innehåll i empirin och författarens oberoende till återgiven information (Thurén 2013, s. 8). Eftersom studiens material i huvudsak bygger på andrahandskällor tillsammans med ett antal förstahandskällor från ISW finns det risk att andrahandskällorna är skapade utifrån information som är tolkad.

För att säkerställa att det går att bekräfta innehållet i empirin nyttjas ett större omfång av källor i studien. Kopplat till oberoendet av återgiven information är ingen del av empirin skapad av individer som deltagit i konflikterna, och således borde oberoendet vara högre. Studien kommer att redogöra för flera olika typer av källor vilket stärker reliabiliteten.

Empirins *samtidighet* berör tiden från händelse till återgivning (Esaiasson et al. 2017, s. 294). Rapporter och litteratur kring Georgien är skrivna i anslutning till 2008, och borde således tolkas godtagbara för samtidigheten. Anfallet mot Kiev genomfördes våren 2022, och studien genomförs under våren 2024, vilket innebär att det material som finns att tillgå är aldrig äldre än 2 år – vilket borde tolkas som godkänt för kriteriet samtidighet.

Att empiri genomgående saknar *tendens* är osannolikt. Kriteriet berör vem informationen är riktad till och om den kan vara vinklad med ett syfte (Thurén 2013, s. 8). Studiens material består i huvudsak av andrahandskällor från västerländska förlag, rapporter från västerländska organisationer och artiklar, vilket innebär ett möjligt problem med tendensen. Kopplat till krigföring finns det ofta värderingar bakom i vem som har rätt, och det är ingen hemlighet att rysk krigföring ofta betraktas som illegitim från väst. Rapporter borde ha en lägre grad av tendens, medan litteraturen något högre. Trots det bedöms materialet vara fullgott för att redogöra för en rysk tillämpning av en specifik metod, eftersom studien inte gör något anspråk på att reda i den folkrättsliga diskussionen.

3.4 Forskningsetik

Studien varken berör eller påverkar människor som varit en del av studien fall, och således går det att tolka de forskningsetiska kraven (Esaiasson et al. 2017, s. 354) uppfyllda. Det finns däremot etiska aspekter i studier av krig. Många gånger har det inneburit lidande för människor vilket ställer krav att studien är transparent och motiverar val. Det finns också etiska aspekter i egna värderingar och reflektioner kring rysk krigföring. För att undvika att dessa präglar resultatet kommer studien återigen präglas av transparens och en bred empiri vilken är så objektiv som möjligt. Studien avser inte heller bedöma juridiska eller folkrättsliga perspektiv utan studera tillämpandet av en metod.

4. Analys

Studiens analys genomförs som en systematisk analys. I syfte att strukturera empirin utifrån sex variabler skapade ur operationaliseringen analyseras empirin en i taget utifrån de olika variablerna snarare än en kronologisk undersökning (Esaiasson et al. 2017, s. 213).

4.1 Georgienkriget

4.1.1 Dissimulation

Maskera:

Hur har Ryssland dolt eller maskerat sina metoder?

Georgienkriget var ett krig på många sätt påverkat av informationskrigföring, och cyberangrepp i synnerhet. Den första DDOS-attacken, vilket är en överbelastningsattack, mot Georgien skedde redan den 20 juni och fortsatte sedan under konflikten och senare kriget. I augusti hackades den Sydossetiska regeringshemsidan och informationen byttes mot rysk propaganda (Larsson et al. 2008, s. 43).

DDOS-attackerna maskerades i form av att vissa ryska hemsidor även attackerades under perioden, trots att det var samma datorer bakom attackerna (Larsson et al., 2008, s. 44). DDOS-attackerna går att tolka utifrån vad Barton Whaley beskriver som *maskera* när han ger exempel på användning av elektronisk störning vilken syftar till att dölja vad som är sant (Whaley 1982, s. 183–184).

Det kanske tydligaste exemplet på *maskera* sker i anslutning till invasionen när Ryssland bedrev militärövningen Kavkaz nära gränsen till Georgien vilken syftade till att öva på offensivt agerande. Övningen inkluderade cirka 8000 soldater, 700 fordon och 30 flygfarkoster. Ryssland hävdade att det endast var en övning, men när invasionen startade ingick en huvuddel av den övade styrkan i anfallet (Janse 2021, s. 7). Rapporter visar också på hur del av trupp som deltog i Kavkaz i stället för att åka tillbaka till Ryssland framryckte genom en tunnel mot Sydossetien dagen innan invasionens start och ingick i huvudanfallet. Ryska siffror på antalet trupp under Kavkaz visade sig inte heller stämma, och bedömningar gjordes från georgiskt håll efteråt att de hade kraftigt underskattat antalet (Felgenhauer 2009, s. 163). Det är det tydligaste exemplet på en ansats till strategisk vilseledning vilken skulle bana väg för övriga ansatser av taktisk framgång. Med den ryska ansatsen av *maskera* och det georgiska bedömandet, blev det tydligt att det öppnade möjligheten för taktisk vilseledning där Ryssland på flera sätt lyckades utnyttja terrängen för att dolt framrycka i skog och undvika upptäckt tills de hade tagit mycket terräng (Behner et al. 2018, s. 46).

Förändra:

Hur har Ryssland dolt det verkliga genom att få det att framstå som något annat?

Ryssland hade under en period innan krigets start stationerat vad de hävdade var fredsbevarande styrkor i både Abchazien och Sydossetien, vilka konstaterats ha haft dubbla syften; de kunde gå under radarn som en legitim fredsbevarande styrka under Rysslands mandat samtidigt som de fick flera förberedande uppgifter för framtida offensiva operationer, genom exempelvis reparation av infrastruktur, kartläggning av Georgisk försvarskapacitet och analyser som senare skulle nyttjas (Cohen & Hamilton 2011, s. 17). Ryssland hade också under en period innan kriget utbildat milisstyrkor i Abchazien och Sydossetien, vilka hävdades var volontärgrupper. Utbildningen av dessa möjliggjorde en samövd strategi och interoperabilitet mellan Rysslands konventionella styrkor och milisgrupperna vid invasionens start (Cohen & Hamilton 2011, s. 27).

Ytterligare en aspekt av rysk tillämpning av *förändra* genomfördes i samband med att skicka järnvägsarbetare för att reparera en järnväg i Abchazien trots protester från georgiskt håll. Enheten som senare visade sig vara militär slutförde sitt arbete en vecka innan invasionen (Janse 2021, s. 7) och järnvägen nyttjades för att flytta rysk trupp och militär utrustning (Cohen & Hamilton 2011, s. 18).

Efter militärövningen Kavkaz som pågick i anslutning till invasionen skulle den övade styrkan från Ryssland återvända hem och det var också vad som påstods från ryskt håll. När invasionen startade visar rapporter däremot att delar av den övade styrkan hade kvarstannat på georgiskt territorium och deltog i huvudanfallet (Janse 2021, s. 8). Även efter krigets slut meddelade den politiska ledningen i Ryssland att fredsbevarande styrkor skulle kvarstanna i regionerna för att främja säkerheten (Felgenhauer 2009, s. 176).

Det motiverades från ryskt håll att dessa skapade en buffertzon för att främja säkerhet och intressen. När Ryssland sedan erkände Abchazien och Sydossetien som självständiga flyttades ytterligare militära enheter dit (Cohen & Hamilton 2011, s. 3). Det var alltså ett framgångsrikt nyttjande av *förändra* på en strategisk nivå som möjliggjorde och Ryssland lyckades med att genom tillämpningen skapa förutsättningar för ett senare framgångsrikt anfall.

Förvirra:

Hur har Ryssland tillfört metoder som otydliggjort verkligheten?

I april 2008 sköts en Georgisk UAV ner över Abchazien. Ryssland förnekade sin inblandning, och fortsatte med det trots att bildbevis från enheten tydligt visade den ryska inblandningen i form av det ryska materiel och kamouflage som nyttjades under nedskjutningen (Cohen & Hamilton 2011, s. 17). Ett tydligt exempel på hur Ryssland tillämpat *förvirra* mot Georgien kommer ur den strategiska förvirringen Georgien utsattes för. Under en lång period innan kriget bedrev Ryssland småskaliga konfrontationer genom proxy i sina separatistregioner, och det var således vad Georgien förberedde sig på när spänningarna ökade. Georgien förväntade sig att det var Sydossetien och Abchazien som var deras eventuella motståndare, men när kriget fullskaligt bröt ut och tog Georgien på sängen var det Ryssland som var huvudaktören, och separatistregionerna agerade som ett integrerat understöd (Felgenhauer 2009, s. 162). Den långa periodens nyttjande av proxy, separatistregioner, milisgrupper tillsammans med fredsbevarande styrkor blev förvirrande för Georgien, och vid krigets start var det från georgisk sida oklart vem deras motståndare var (Felgenhauer 2009, s. 163).

Det är således en relevant del av Rysslands strategiska tillämpning av *förvirra*, vilken hade den följd, att otydliggöra verkligheten, som Whaley avser med kategorin (Whaley 1982, s. 184) vid invasionens start.

4.1.2 Simulation

Imitera:

Hur har Ryssland tillfört metoder och egenskaper i syfte att få det att framstå som något annat?

Under sommaren innan krigets start skakades både Abchazien och Sydossetien av oförutsägbara händelser. I Abchazien genomfördes flertalet sprängdåd, vilka skadade och dödade flera civila offer. Från rysk sida hävdades det att detta var terrordåd iscensatta av Georgien, mot till del rysk befolkning. Rapporter visar däremot att det var Ryssland som iscensatte detta, i syfte att legitimera ökningen av fredsbevarande styrkor i Abchazien (Illarionov 2009, s. 147). Efter att Ryssland ökat mängden trupp i Abchazien flyttades sedan fokus till Sydossetien där samma mönster följdes med sprängdåd, en vilken dödade polischefen i Sydossetien. Ryssland följde upp detta i media med propaganda om att Georgien iscensatt detta för att trappa upp konflikten (Illarionov 2009, s. 148). Syftet med tillämpningen av *imitera* lyckades Ryssland ytterligare med genom att blandandet av olika truppslag.

Konventionella styrkor, separatistgrupper, fredsbevarande styrkor och en stor militärövning medgav svårigheter från den georgiska sidan att förstå vem deras motståndare var när invasionen startade (Felgenhauer 2009, s. 162).

Nyskapa:

Hur har Ryssland tillfört nya metoder och egenskaper i syfte att framställa verkligheten som något den inte är?

Ett argument Ryssland försökte förankra i syfte att legitimera den militära invasionen var skydd av egen befolkning i Sydossetien och Abchazien. Rapporter visar att Ryssland under en lång period innan har delat ut ryska pass till invånare i regionerna och således gett dem medborgarskap (Larsson et al. 2008, s. 76). Den järnvägsförbindelsen som reparerades i Abchazien nyttjades för att i hemlighet smuggla militär materiel och trupp, medan man från ryskt håll hävdade civil nödvändighet (Larsson et al. 2008, s. 26), vilket är ett tydligt exempel på att framställa verkligheten som något den inte är. I slutet av april 2008 hävdades det från rysk sida att en georgisk mobilisering startat i en ort anslutande till Abchazien, vilken syftade till att förbereda invasion av regionen.

Trots att flera rapporter hävdade att det inte pågick någon georgisk mobilisering utnyttjade Ryssland sin egen desinformation och utökade antalet militär trupp i Abchazien och hävdade mandatet för fredsbevarande styrkor (Popjanevski 2009, s. 145). Båda vilka är tydliga exempel på *imitera* hade både strategiska och taktiska effekter. Järnvägsförbindelsen medgav transport av trupp som annars inte hade varit möjlig och 'mobiliseringen' möjliggjorde att Ryssland kunde utöka trupp och senare ha ett stort militärt övertag.

Locka:

Hur har Ryssland avlett sin motståndare genom att skapa ett falskt alternativ och avleda uppmärksamheten dit?

Ryssland lyckades under dagarna innan krigets start och i direkt anslutning till kriget locka Georgien till att eskalera situationen. De lyckades genom att under en period agera under proxy och med Abchazien och Sydossetiens provokationer och mindre aktioner mot georgiska regeringsstyrkor längs gränserna. Med ett hot om utökade ryska trupper beslutade den georgiska sidan att anfalla offensivt med bland annat bombningar vilka syftade till att förhindra utökad rysk trupp, nedhålla platser som besköt georgisk trupp och civila samt att skydda georgiska intressen (Galeotti 2023, s. 23).

Eskalationen var i linje med rysk planering, vilket innebar att man benämnde operationen som illegal och startade sedan invasionen fullskaligt genom Sydossetien. Med den georgiska operationen i bakhuvudet kunde Ryssland fortsätta implementera narrativet fredsbevarande och legitim (Galeotti 2023, s. 27). Narrativet kring Georgien skapades under en lång tid av Ryssland. En av grunderna som Ryssland nyttjade för att starta invasionen var att Georgien bedrev folkmord i utbrytarregionerna, och att det ryska inträdet syftade till att förhindra detta. Den politiska ledningen hänvisade därtill om Natos inträde i Kosovo där folkmord på kosovoalbanerna var grunden till ingripandet. Handlingsutrymmet rent folkrättsligt blev således större, och ansatsen att skydda etniskt rysk befolkning med samma hänvisning som Nato haft (Larsson et al. 2008, s. 55-56) medgav att Ryssland genom en strategisk tillämpning av *locka* lyckades avleda uppmärksamheten internationellt och försena eventuella internationella komplikationer.

4.2 Anfallet mot Kiev

4.2.1 Dissimulation

Maskera:

Hur har Ryssland dolt eller maskerat sina metoder?

Innan den fullskaliga invasionen, där huvudmålet beskrivs som Kiev, bedrev Ryssland en stor militärövning under namnet Union Resolve 2022 norr om den ukrainska gränsen i Belarus. Den 19 februari, fem dagar innan den fullskaliga invasionen, noterades övningens slut. Experter, underrättelse och analytiker menar att övningen användes för att maskera en mobilisering, och efter övningens slut kvarstannade deltagande trupp längs gränsen. Soldaterna skulle senare ingå i huvudanfallet mot Kiev (ISW 2022b). Det är ett tydligt exempel på hur Ryssland försökte maskera sin mobilisering inför en invasion med strategisk vilseledning syftandes till att skapa överraskning.

Ytterligare ett exempel under denna kategori är anfallet mot Hostomel flygplats, där Ryssland lyckades skapa en korridor för flygfarkosterna genom att störa och blockera ukrainska radarsignaler. En stor del av den trupp som anföll från luften deltog i Union Resolve 2022 och kvarstannade längs gränsen (Collins et al. 2023). Cyberattackerna ökade också markant under februari 2022, med en fortsatt eskalation fram till 24 februari. Bland annat genomfördes en cyberattack mot ukrainska truppers ledningsstödssystem som nyttjades för underrättelse och kommunikation.

Attacken skedde en dag innan invasionen och syftade sannolikt till att både maskera egen kommunikation och störa beslutsfattandet hos UAF; Ukrainian Armed Forces (Fedorchak 2024, s. 151).

Tillämpningen av *maskera* var den tydligaste ansatsen till strategisk vilseledning under de initiala skedena, där mobiliseringen sannolikt syftade till att skapa en strategisk chock och överraskning stor nog att lamslå motståndet och möjliggöra taktiska framgångar. Ansatsen lyckades däremot inte och underrättelsetjänst hade tidigt genomskådat intentionerna, men inte magnituden (ISW 2022a). Det innebar att när invasionen startade hade följden av *maskera*, att metoder blev dolda eller maskerade, inte fått fäste; omvärlden och Ukraina var på helspänn.

Förändra:

Hur har Ryssland dolt det verkliga genom att få det att framstå som något annat?

Ett tydligt exempel på vad som går i linje med att *förändra* och få något att framstå som något annat pågick tidigt in i slagen runt Kiev.

Den 25 februari, en dag in i kriget, kom rapporter om att ryska enheter hade fått i uppgift att ta av sig uniformer, maskera sig som civila och röra sig in i Kiev. Enheterna utgjorde sabotagegrupper och genomförde försök att sabotera i staden (ISW 2022c) och utgjorde ett understöd där de försökte ta viktig infrastruktur och markera ut landningsplatser (Collins et al. 2023). Rapporter visar från den 28 februari att ryska soldater genom flera försök har tagit ukrainska ambulansfordon och försökt infiltrera den ukrainska försvarslinjen runt Kiev. Den 28 februari bedömdes siffran till 400 ryska soldater som tagit sig in i Kiev utan uniform med uppgift att nedkämpa Ukrainas politiska ledning (ISW 2022d). Tillämpningen av vilseledning skulle således ske integrerat mellan de olika nivåerna där en mobilisering på strategisk nivå maskerades och skulle sannolikt möjliggöra ansatsen till *förändra* genom att nyttja soldater utan uniform på en taktisk nivå.

Förvirra:

Hur har Ryssland tillfört metoder som otydliggjort verkligheten?

Den 25e februari gjorde den ryska ledningen ett pressutlåtande, där de uppmanade till folket av Kiev och UAF att underkasta sig den ryska armén och inte göra motstånd. Narrativet som byggdes framställde den ukrainska ledningen som nazister, banditer och våldtäktsmän vilka skulle exploatera barn och fruar medan striderna pågick.

De hävdade att det skulle vara lättare att söka överenskommelse med UAF snarare än politiken, där man från rysk sida önskade att motståndet kring Kiev skulle upphöra. I stället menas det att UAF och folket i Kiev blev mer motiverade att försvara sin huvudstad (Plokyh 2023, s. 162) vilket pekar på ett misslyckat försök till strategisk vilseledning. Narrativet byggdes av rysk media redan innan invasionen i försök att manipulera uppfattningen hos både väst och Ukraina samt för att legitimera vad som skulle bli ett snabbt övertagande av Kiev och ett skifte i politiken men i stället blev ett utdraget krig. Från årsskiftet 2022 eskalerade antalet pro-ryska nyhetsartiklar som försökte svartmåla Kiev och måla bilden av att Ryssland sökte fred, att det fanns en moralisk skyldighet att snart ingripa mot Kiev och aggressiviteten i Ukraina. Allt i ett försök att genom en strategisk tillämpning av *förvirra* kontrollera uppfattningen och legitimera eget ingripande (Fedorchak 2024, s. 144). Återigen tydliga på exempel på försök till strategisk tillämpning av *förvirra* vilka skulle kunna öppna möjligheten för taktiska framgångar.

4.2.2 Simulation

Imitera:

Hur har Ryssland tillfört metoder och egenskaper i syfte att få det att framstå som något annat?

Under de första dagarna av kriget skapade Ryssland en fejkad video innehållandes president Zelensky, där han uppmanade de ukrainska styrkorna och folket att ge upp vilket var ett försök av Ryssland att genom desinformation tillämpa *imitera* och vilseleda sin motståndare till att ge upp motståndet och möjliggöra övertagandet av Kiev (Fedorchak 2024, s. 145).

En ansats till taktisk tillämpning av *imitera* berör de ryska sabotörerna i Kiev. De hade olika uppgifter och opererade i Kiev innan krigets start. Sabotörerna nyttjade inte heller uniformer för att identifiera sig själva och befann sig i vad som kan liknas som sovande celler nyttjade av terrorister innan invasionens start. Dessa lyckades infiltrera den ukrainska säkerhetsmyndigheten och stjäla dokument som kunde vara kritiska för den politiska ledningen. När invasionen startade fick delar av sabotörerna uppgift att döda president Zelensky och störta den politiska ledningen. Det stoppades däremot av lokala skyddsstyrkor i Kiev och försöken misslyckades (Miller 2023, s. 259). Det går att förstå som taktiska försök till *imitera* vilka inte hade tillräckligt fotfäste från tidigare ansatser till vilseledning. En anledning kan sannolikt vara att underrättelsetjänst hade förutsatt anfallet och att 'civila' sabotörer har nyttjats i tidigare konflikter (ISW 2022a), vilket kan tolkas som att sabotörerna borde varit mer framgångsrika innan invasionens start.

Nyskapa:

Hur har Ryssland tillfört nya metoder och egenskaper i syfte att framställa verkligheten som något den inte är?

En central del i den initiala ryska stridsplanen var att ta Kiev genom en snabb operation och störta den politiska ledningen. Det som är en relevant del av planen som kan tolkas som en del av *maskirovka* och att tillföra nya metoder för att framställa verkligheten som något den inte är ligger i vad de ryska soldaterna skulle göra därefter. Rapporter från analytiker visar på att när Kiev hade intagits skulle ryska enheter trycka ut ur staden längs vägar i alla riktningar, helst utan strid, för att skapa en bild av verkligheten som visar att Ryssland hade tagit mer terräng än vad de egentligen gjort, och att motståndet således blivit besekrat och kunde upphöra (*War On The Rocks* 2022).

Även krigets initiala delar innehöll tydliga försök från Ryssland att skapa ett narrativ som framställde Ukraina som nazister, och med en blinkning till den ryska insatsen under WWII, ville man hävda att insatsen var nödvändig moraliskt likt den var då (Miller 2023, s. 256).

Tillämpningen av *nyskapa* är tydliga exempel på försök integrerade över alla krigföringsnivåer som skulle följa den operationella planen. Trots sin överskridning mellan nivåerna var detta i sammanhanget ett mindre försök till vilseledning på taktiskt nivå, medan det strategiska narrativet fortsatte byggas under kriget (ISW 2022c).

Locka:

Hur har Ryssland avlett sin motståndare genom att skapa ett falskt alternativ och avleda uppmärksamheten dit?

Även under kategorin att avleda uppmärksamhet genom ett falskt alternativ går det att belysa Putins tal innan krigets start (Miller 2023, s. 256) och den långa periodens försök till att bygga narrativet kring Ukraina som nazister (Miller 2023, s. 256) vilket kan ha syftat till att avleda uppmärksamheten och legitimera eget ingripande. Det illustrerades också i ryska nyheter som sändes 23e februari och hävdade att Ukrainas territoriella rätt till landet, och ett anklagande om ukrainska attacker på rysk mark för att legitimera ingripandet. På samma tema hävdade Ryssland att Ukraina förberedde sig för ett krig mot Ryssland och förstörde civil infrastruktur (ISW 2022a). Dessa var sannolikt strategiska försök till *locka*, eftersom det tydligt presenteras ett falskt alternativ som internationellt krävde diskussion.

Dessa försök genomfördes i sammanhanget av den operationella planen att ta Kiev på två dagar, där det går att tolka ansatsen som ett sätt att avleda uppmärksamhet och skapa förvirring så pass länge att Kiev skulle bli taget. Vilseledningen skulle föranleda den taktiska framryckningen på två sidor om floden Djenpr mot Kiev, som i stället blev en breddgruppering i terrängen utan fungerande logistik (Bildt 2022, s. 25-27). Det går också att belysa öppnandet av tre fronter i Ukraina som ett sätt att avleda uppmärksamhet och framställa sig själva som överlägset starka, syftandes på ett strategiskt plan att möjliggöra taktiska vinster och få Ukraina att ge upp innan kriget blev utdraget (Kukkola 2023, s. 22).

5. Slutsatser

5.1 Svar på frågeställning & jämförelse 2008 & 2022

- *Hur har Ryssland nyttjat vilseledning under Georgienkriget 2008 och anfallet mot Kiev 2022?*

Georgienkriget initierades med tydliga ansatser till strategisk tillämpning av *maskera*, *förändra*, *förvirra* och *locka*. I Georgien fick ansatserna fäste och medgav en operation som genomfördes under fem dagar. Framgångarna återfinns i synnerhet vid den lyckade maskeringen av mobilisering där soldater senare ingick i huvudanfallet (Janse 2021, s. 7), narrativet som byggdes kring Georgien som lyckades skapa förvirring i både Georgien och omvärlden, en internationell förvirring när Ryssland nyttjade tidigare Nato-dokument för att legitimera ingripande (Larsson et al. 2008, s. 55-56) och ansatsen till att blanda olika truppdrag; fredsbevarande styrkor, konventionella styrkor och proxystyrkor i utbrytarregionerna (Felgenhauer 2009, s. 162). Sammantaget kan det ha vad som gav Ryssland försprång och skapade en strategisk chock, och kan senare ha varit en framgångsfaktor i de taktiska ansatserna.

I Kiev tillämpades vilseledning initialt på liknande sätt, åtminstone på en strategisk tillämpning av *maskera* och *förvirra*. En mobilisering som maskerades i form av en övning var vad som gav förutsättning till att kunna anfalla mot Kiev med kort varsel (ISW 2022b), och narrativet som avsågs skapas kring Ukraina präglades av en porträttering av Ukraina som nazister och generella banditer (Plokyh 2023, s. 162).

Tydliga skillnader i tillämpandet mellan kriget i Georgien och anfallet mot Kiev återfinns bland annat i de taktiska ansatserna där det i Kiev-fallet är anmärkningsvärt få. Ansatserna till taktisk vilseledning återfinns i *imitera* och *nyskapa*, nyttjandet av 'civila' sabotörer runt Kiev med uppgifter att nedkämpa politiska ledningen och genomföra bredduppgifter till anfallande styrka runt Kiev (ISW 2022c).

När den operationella planen att ta Kiev (Bildt 2022, s. 25-27) inte lyckades fick inte heller ansatsen att *nyskapa* något fäste, och ansatsen att *imitera* hann avbrytas (Fedorchak 2024, s. 145) när *maskera* inte fick fäste och omvärlden förstod vad som pågick. I Georgien återfanns däremot flera ansatser till lyckad taktisk vilseledning genom både *nyskapa* och *förändra* genom att framgångsrikt vilseleda sin motståndare i reparation av järnväg av militär personal; järnväg som senare användes till att transportera trupp in i operationsområdet (Larsson et al. 2008, s. 26). Ryssland lyckades också med taktisk tillämpning av *maskera* i Georgien där de lyckades avskärma och nyttja terrängen i den utsträckningen att de inte blev upptäckta förrän de var inne i operationsområdet (Beehner et al. 2018, s. 46).

De starkaste likheterna mellan fallen återfinns i de strategiska ansatserna till *maskera* – med en militärövning som tjänade som en mobilisering för anfallande styrka. Det finns också likheter i *imitera*, där 'civila' styrkor kring Kiev försökte infiltrera ukrainska säkerhetsstyrkor och framställa sig som en av dem (Miller 2023, s. 259). I Georgien integrerades olika truppslag och rysk trupp gick under radarn som en del antingen fredsbevarande styrkor eller utbrytarregionernas egna styrkor (Felgenhauer 2009, s. 162). Den väsentliga skillnaden är däremot att syftet med ansatsen i ett fall var framgångsrik och i ett fall avbröts innan operationen kunde genomföras.

5.1.1 Slutsatser - återkoppling

Slutsatserna visar en tydlig tillämpning av *maskera* på strategisk nivå i båda fallen. Tillämpningen följde den operationella planen men faktum kvarstår att mobiliseringen maskerades och doldes av en övning, vilka skulle medge förutsättningar i båda fallen för att kunna anfalla med kort förberedelsestid syftandes till att skapa någon form av chock. Anmärkningsvärt är att det i Georgien skapade en strategisk chock medan det i Ukraina och runt Kiev inte fick fäste. Slutsatserna verkar visa att strategiska försök till *maskera* och framgången med denna kan varit vad som gav förutsättningar för att tillämpa vilseledning på en taktisk nivå då intentionerna antingen blivit blottade eller förblivit dolda. Den strategiska vilseledningen tillämpades också tydligt genom *locka* där internationell uppmärksamhet i Georgien lyckades avledas bland annat med hjälp av Nato-dokument (Larsson et al. 2008, s. 55-56), medan det runt Kiev var andra förutsättningar och försöket att hävda att Ukraina genomfört attacker på rysk mark genomskådades av såväl underrättelsetjänst och omvärlden (ISW 2022a).

I Georgienkriget fanns ett tydligt rysk fokus på *förändra* och *förvirra* på en strategisk nivå, och integreringen mellan olika typer av trupp skapade strategisk chock (Felgenhauer 2009, s. 162) och var eventuellt bidragande till senare taktiska framgångar. Runt Kiev visar analysen och slutsatser att de misslyckade strategiska ansatserna till *maskera* kan ha varit det som innebar misslyckande i tillämpningen av *förändra* och *förvirra* på taktisk nivå.

Tillämpningen av *nyskapa* runt Kiev genomfördes med taktiska uppgifter till militära enheter, men när de operationella målen att ta Kiev med hög hastighet (Bildt 2022, s. 25-27) inte nåddes fick tillämpningen inget fäste, vilket visar på vikten av balans i tillämpningen av vilseledning mellan krigföringsnivåerna. I Georgien började ansatsen på en strategisk nivå; ryska pass som delades ut i separatistregionerna (Larsson et al. 2008, s. 76) och Nato-dokument (Larsson et al. 2008, s. 55–56) medgav en diskussion om internationell legitimitet.

Syftet med tillämpningen av vilseledningen i både Georgien och Kiev följde den operationella planen som fanns, och att metoderna som tillämpades skiljer sig åt är således rimligt. Däremot finns återkommande teman i uppbyggnaden till invasionerna i båda fallen och Whaleys begreppsapparat får en hög relevans och öppnar för en bred analys kring tillämpandet av vilseledning på alla nivåer.

5.2 Diskussion

5.2.1 Resultat

I Kiev är empirin väldigt transparent, och i en konflikt där media och sociala medier är mer närvarande än vad de var under Georgienkriget, är empirin eventuellt en effekt av detta. I Georgien är empirin inte lika högupplöst som runt Kiev, vilket både kan ha berott på medias närvaro och när i tid dessa skedde. Under Georgienkriget fanns exempelvis inte ISW, vilket har varit en god faktor för att bredda empirin kring Kiev. Analysen kring Georgien fick i stället kompletteras med ett bredare spann av andrahandskällor. Däremot återkommer det i båda fallen strategisk vilseledning på en hög militär ledningsnivå eller till och med politisk nivå. Sannolikt är detta för omvärlden är enkelt att se och känna igen, medan det på lägre nivå krävs bredare analys för att förstå en tillämpning. Med bakgrund av att vilseledning är en så central del av rysk krigföring är det däremot anmärkningsvärt att så få fall av vilseledning, i synnerhet framgångsrik, präglade anfallet mot Kiev.

Det är tydligt i analysen att ansatsen till vilseledning var framgångsrik i Georgien men inte fick samma fäste under anfallet mot Kiev. Det går inte att genom den här studien dra långtgående slutsatser till varför, men flera tänkbara slutsatser öppnas för diskussion.

En aspekt är den strategiska chocken kan ha lyckats lamslå militära enheter och beslutsfattande i Georgien, men inte hade den effekten runt Kiev, vilket kan ha något med framgång eller inte att göra. Det går också att argumentera för att vilseledningen i Kiev inte kompletterades på liknande sätt med en militär överlägsenhet som i Georgien och Ryssland fick inte samma grepp om sin motståndare i ett tidigt skede; vilket kan vara en av anledningarna till att vilseledningen inte blev framgångsrik.

Resultatet har sannolikt påverkats av empirin. I studiens genomförande måste det inte ha varit negativt att använda västerländska källor utan kan ha varit bra. Att nyttja flera västerländska källor och en bredd på empirin har gett studien möjlighet att se ryska metoder som sannolikt hade velat döljas, eller i alla fall framställts på ett annat sätt i rysk litteratur.

Generaliserbarheten i studien bedöms däremot som låg, och för att resultatet skulle vara generaliserbart till ryskt tillämpande hade fler fall över ett längre tidsspänn behövts. Det fanns empiri kring varje variabel i studien, vilket kan innebära att Ryssland har tillämpat vilseledning utifrån Barton Whales teori på ett liknande sätt i två fall. Det kan också innebära att teorin som är generell i sin natur har visat på vissa delar av tillämpningen men att rysk *maskirovka* har tillämpats bredare än så. Den del av studien som går att fastställa är att Ryssland har tillämpat *maskirovka* integrerat med sina konventionella krig i Georgien och Ukraina, och att *maskirovka* sannolikt fortsatt har en central plats i rysk doktrin.

Studiens forskningsproblem, eller pussel, kretsade kring en central metod i rysk doktrin som inte studerats i två moderna fall med flera beröringspunkter; i huvudsak den konventionella sfären. Att det inte undersökts i fallen med bakgrund av centraliteten av *maskirovka* i rysk doktrin innebär således att tidigare forskning missat centrala delar av konflikterna. Studien har genom Whales ramverk analyserat och rätt ordning i tillämpandet av metoden genom en systematisk analys. Varför tillämpandet i ett fall var framgångsrikt och i ett fall inte går inte att dra fastställda slutsatser kring, trots att analysen i vissa fall medger en diskussion kring huruvida syftet med enskilda tillämpningar av vilseledning uppnåddes eller inte.

Syftet med studien var att studera hur Ryssland har nyttjat vilseledning i två moderna konflikter för att senare jämföra dessa. Motiveringarna utgick från att *maskirovka* är så pass centralt i rysk doktrin och att både metoden och rysk krigföring i stort är föränderlig, och således är studier som undersöker tillämpandet relevanta för en bredare förståelse av rysk krigföring.

Studien bedöms med empiri, ramverk och analys nått studiens syfte och bidragit med en analys kring hur *maskirovka* tillämpats genom Barton Whaleys begreppsapparat i både Georgienkriget och i anfallet mot Kiev. Likheter och skillnader analyserades under kapitel 5.1 och kan i bästa fall bidra till en utökad bild av hur tillämpningen förändrats eller icke-förändrats.

5.2.2 Metod

Valet av metod har varit till fördel i studien då den upplevs ha gett goda förutsättningar för analys, slutsatser och diskussion. Studien bedöms ha dragit fördelar av att få utrymme att tolka och analysera den del av empirin som inte har varit glasklar – vilket generellt är en förutsättning för vilseledning. Med hänsyn till *maskirovka* och att den sannolikt vill döljas eller framställas på annat sätt, hade andra metodval inte gett studien möjlighet att analysera vad som faktiskt går att tolka som vilseledning. Studien formulerades i en teorikonsumerande fallstudie, eftersom det genom hela studien inte har varit metoden *maskirovka* i sin natur som är intressant utan hur tillämpningen har sett ut i de två olika fallen.

Både Georgien och Kiev i ramen för Ukrainakriget är akademiskt relevanta eftersom de urskiljer sig i modern kontext sen WWII i sin konventionella natur.

Operationaliseringen bygger till stor del på Barton Whaleys egna kategorier för vilseledning, vilket gav studien en hög reliabilitet. Dessa kategorier operationaliserades generellt och Barton Whaleys egna definitioner vilket innebar en tydlig pekpinne som visade vägen i studiens analys. Det innebar en lägre risk för egen tolkning utanför Whaleys ramverk. För att nå bättre och bredare resultat i studien hade studien kunnat avgränsats och genomföras som flera studier. En bred studie kring tillämpandet i Georgien och ytterligare en kopplat till Kiev och Ukraina. Dessa hade kunnat kompletteras med ytterligare en teori kring vilseledning för att medge generaliserbarhet av resultatet.

5.2.4 Återkoppling tidigare forskning

Studiens bidrag till tidigare forskning är till del flerdimensionellt. Gady och Kofman (2024, s. 8-9) presenterade Ukraina och Kiev i synnerhet som ett operationellt misslyckande, där studiens resultat kring tillämpning av vilseledning överensstämmer. Dov Bachman (2023, s. 865) analyserade huruvida förandet av ett strategisk narrativ kring Ukraina präglade konflikten. Studiens resultat är enig med analysen, och en tydlig präglning av strategisk kontroll över narrativet tolkades i studien som en ansats till vilseledning från ryskt håll. Kriget i Ukraina och runt Kiev är komplext, och perspektiven på krigföringen är sannolikt flera.

Studien som har genomförts har i stället erbjudit ett perspektiv av hur Ryssland tillämpat en central metod ur rysk doktrin, där de initiala delarna präglades av strategiska ansatser till *maskirovka* och en maskerad militärövning var central i genomförandet; ett perspektiv som inte fångades upp i tidigare forskning. McDermott (2009, s. 66–67) diskuterar det georgiska nederlaget i termer av ett svagt Georgien. Studien erbjuder i stället ett annat perspektiv där rysk tillämpning av *maskirovka* kan ha varit bidragande i framgången. Eisler (2015, s. 259) konstaterade i sin studie att Georgien inte var förberedda på en rysk invasion, vilket stödjer antagandet att *maskirovka* tillämpats. Studiens analys bidrar således med en bredare insikt i hur metoden har tillämpats, både initialt och under pågående krig. Studiens resultat har likheter i hur Surovell (2012, s. 299–300) beskriver tillämpandet av strategisk *maskirovka* under Kosovokonflikten, och studiens analys hävdar att både Georgienkriget och anfallet mot Kiev präglades av strategisk *maskirovka* tillämpat av en icke-militär nivå.

Studiens resultat visar däremot genom Barton Whaleys begreppsapparat hur flera likheter återfanns mellan fallen Georgien och Kiev. Med bakgrund av att *maskirovka* är föränderlig (Bouwmeester 2020, s. 36) är det anmärkningsvärt skillnaderna i tillämpandet mellan 2008 och 2022 inte var flera. Studien presenterar ett perspektiv vilket kan ha att göra med de flera beröringspunkterna mellan krigen och den konventionella sfären av de båda.

5.3 Vidare forskning

En relevant fortsättning hade kunnat varit en studie där samma fall undersöks ur *maskirovka*, men genom en diskursanalys. Det hade kunnat bredare svara på hur den ryska ledningen bygger narrativet, både internt och extern, som en del av vilseledningen och om det finns återkommande teman. Med bakgrund av att Kiev var huvudmålet under invasionen av Ukraina 2022 och att ansatsen skulle ske med högt tempo hade det varit intressant att studera varför vilseledningen inte fungerade där medan den på Krim 2014 fungerade bättre; för att hitta ett förklaringsvärde i vad det är som är framgångsrikt i vilseledningsansatsen, exempelvis militär överlägsenhet, tempo eller narrativ.

Det hade också varit relevant att med Barton Whaleys teori studera ryska metoder i deras hanterande av Transnistrien i Moldavien, en region som har flera likheter med exempelvis Sydossetien och Abchazien. Oavsett om det framgent blir en konflikt eller inte går det att studera huruvida det finns ett återkommande tema eller likheter i hur de agerade innan konflikten i exempelvis Georgien.

5.4 Relevans för officersyrket

Med faktum av att *maskirovka* är en central del i rysk doktrin och att det nyttjas brett och integrerat med konventionella metoder kan denna studie i bästa fall öppna för en intern diskussion i Försvarmakten. Den borde beröra hur man möter hot från en motståndare som på alla nivåer försöker vilseleda och var den svenska ansatsen gör sig bäst. Ryssland och rysk krigföring är ett konstant undersökt fenomen, både i krigsvetenskapen och i Försvarmakten. Studien kan i bästa fall bidra till en bredare förståelse av rysk tillämpning av en central metod integrerat med konventionell krigföring, och således öppna möjligheten för vidare forskning och eventuella policydokument. Fallen är också högst centrala för Försvarmakten; två av Rysslands moderna krig som i huvudsak förs konventionellt. Det finns alltså en hög relevans för Försvarmakten att studera just dessa fall, då de sticker ut i modern kontext från WWII.

Referenser

- Beehner, L., Collins, L., Ferenzi, S., Person, R. & Brantly, A. (2018). *Analyzing the Russian Way of War Evidence from the 2008 Conflict with Georgia*. Modern War Institute.
- Bildt, N. (2022). *Putins krig*. Frivärld och författaren.
- Bouwmeester, A. J. H. (2020). *'Krym Nash': An Analysis of Modern Russian Deception Warfare*. Avhandling. Utrecht University.
- Cohen, A. & Hamilton, R. E. (2011). *The Russian Military and the Georgia War: Lessons and Implications*. Strategic Studies Institute, US Army War College.
- Collins, L., Kofman, M. & Spencer, J. (2023). The Battle of Hostomel Airport: A Key Moment in Russia's Defeat in Kyiv. *War On The Rocks*, 10 augusti 2023.
<https://warontherocks.com/2023/08/the-battle-of-hostomel-airport-a-key-moment-in-russias-defeat-in-kyiv/>
- Dov Bachman, S.-D., Putter, D. & Duczynski, G. (2023). Hybrid warfare and disinformation: A Ukraine war perspective. *Global Policy*, 14(5), ss. 858–869, doi:10.1111/1758-5899.13257.
- Eisler, David. F. (2015). Blitzkrieg reconsidered? Assessing the importance of morale and unit cohesion in the 2008 Russia–Georgia war. *Defence Studies*, 15(3), ss. 254–272, doi:10.1080/14702436.2015.1102482.
- Ekengren, A.-M. & Hinnfors, J. (2014). *Uppsatshandbok - hur du lyckas med din uppsats*. Lund: Studentlitteratur.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. & Towns, A. (2017). *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Författarna och Wolters Kluwer Sverige AB.
- Fedorchak, V. (2024). *The Russia-Ukraine War*. London: Routledge.
- Felgenhauer, P. (2009). After August 7: The Escalation of the Russia-Georgia War. I: Cornell, S. E. & Starr, S. F. (red.) *The Guns of August 2008, Russia's War in Georgia*.
- Gady, F.-S. & Kofman, M. (2024). Making Attrition Work: A Viable Theory of Victory for Ukraine. *Survival*, 66(1), ss. 7–24, doi:10.1080/00396338.2024.2309068.
- Galeotti, M. (2016). Hybrid, ambiguous, and non-linear? How new is Russia's 'new way of war'? *Small Wars & Insurgencies*, 27(2), ss. 282–301, doi:10.1080/09592318.2015.1129170.
- Galeotti, M. (2023). *Russia's Five-Day War: The invasion of Georgia, August 2008*. Bloomsbury Publishing.

- George, A. L. & Bennet, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge; London: mit Press.
- Illarionov, A. (2009). The Russian Leadership's Preparation for War, 1999-2008. I: Cornell, S. E. & Starr, S. F. (red.) *The Guns of August 2008, Russia's War in Georgia*.
- ISW (2022a). *Ukraine Conflict Update 6*. Institute for the Study of War.
<https://www.understandingwar.org/backgrounder/ukraine-conflict-update-6>
- ISW (2022b). *Ukraine Conflict Update 2*. Institute for the Study of War.
<https://www.understandingwar.org/backgrounder/ukraine-conflict-update-2>
- ISW (2022c). *Ukraine Conflict Update 8*. Institute for the Study of War.
<https://www.understandingwar.org/backgrounder/ukraine-conflict-update-8>
- ISW (2022d). *Russian Offensive Campaign Assessment, February 28, 2022*. Institute for the Study of War. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-february-28-2022>
- Janse, D. (2021). *Georgia and the Russian Aggression*. Stockholm Centre for Eastern European Studies.
- Johnson, R. (2022). Dysfunctional Warfare: The Russian Invasion of Ukraine. *Parameters*, 52(2), ss. 5–20, doi:10.55540/0031-1723.3149.
- Kukkola, J. (2023). *The Rise and Fall of the Russian Strategy of Indirect Actions in Ukraine*. Helsingfors: National Defence University – Department of Warfare.
- Larsson, R. L., Atarodi, A., Frisell, E. H., Hedenskog, J., Hellström, J., Knoph, J., Konnander, V., Leijonhielm, J., Lindahl, D., Lindvall, F., Malminen, J., Oldberg, I., Westerlund, F. & Winnerstig, M. (2008). *Det kaukasiska lackmustestet: konsekvenser och lärdomar av det rysk-georgiska kriget i augusti 2008*. Stockholm: FOI, Totalförsvarets Forskningsinstitut. Underlagsrapport No. FOI-R-2563-SE.
- McDermott, R. N. (2009). Russia's Conventional Armed Forces and the Georgian War. *Carlisle Barracks: U.S. Army War College*, 39(1), ss. 64–80, doi:10.55540/0031-1723.2463.
- Miller, C. (2023). *The War Came To Us - Life and Death in Ukraine*. London: Bloomsbury Continuum.
- Patel, R. & Davidsson, B. (2020). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5:e uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Plokhly, S. (2023). *The Russo-Ukrainian War*. Penguin Books Ltd.
- Popjanevski, J. (2009). From Sukhimi to Tskhinvali: The Path to War in Georgia. I: Cornell, S. E. & Starr, S. F. (red.) *The Guns of August 2008, Russia's War in Georgia*.

- Renz, B. (2016). Russia and 'hybrid warfare'. *Contemporary Politics*, 22(3), ss. 283–300, doi:10.1080/13569775.2016.1201316.
- Surovell, J. (2012). The Grand Deception: Post-Soviet Russia and the Wars in the Former Yugoslavia. *The Journal of Slavic Military Studies*, 25(3), ss. 284–301, doi:10.1080/13518046.2012.705562.
- Thurén, T. (2013). *Källkritik*. 3:e uppl. Stockholm: Liber AB.
- Tünde, N. & Marian, C. (2014). The War Which Brings in the Cold - Ukraine and Crimea - Maskirovka and Disinformatsia. *Research and Science Today Supplement*, 2, ss. 87–91.
- Ven Bruusgaard, K. (2014). Crimea and Russia's Strategic Overhaul. *Carlisle Barracks: U.S. Army War College*, 44(3), ss. 81–90, doi:10.55540/0031-1723.2730.
- War On The Rocks* (2022). Interpreting the First Few Days of the Russo-Ukrainian War. Podcast, feb 28. <https://warontherocks.com/2022/02/interpreting-the-first-few-days-of-the-russo-ukrainian-war/>
- Whaley, B. (1982). Toward a general theory of deception. *The Journal of Strategic Studies*, 5(1), ss. 178–192, doi:10.1080/01402398208437106.
- Whaley, B. (2007). *Stratagem: Deception and Surprise in War*. Boston: Artech House, Inc.